

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ЛАТИНСЬКА МОВА (ВЕТЕРИНАРНА ТЕРМІНОЛОГІЯ)

спеціальність	Н6 Ветеринарна медицина	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Ветеринарна медицина	факультет	Ветеринарна медицина
освітній рівень	Другий (магістерський)	кафедра	Європейських мов

ВИКЛАДАЧ

Кібенко Любов Михайлівна

Вища освіта – філолог, викладач німецької мови та літератури

Науковий ступень – -

Посада – старший викладач

Досвід роботи – більше 40 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- автор більше 50 методичних розробок;
- автор та співавтор більше 40 статей, в тому числі стаття, що індексуються в наукометричних базах Web of Science – 1 та близько 20 статей, що індексуються в міжнародній наукометричній базі Index Copernicus International
- учасник наукових і методичних конференцій та семінарів.

телефон	+380661722943	електронна пошта	kibenkolubov57@gmail.com	дистанційн апідтримка	Moodle
---------	---------------	------------------	--	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Мета	формування у здобувачів системи твердих знань основ латинської мови і фахової латинської термінології, набуття практичних вмінь та навичок використання їх у навчальній, науковій та виробничій діяльності.
Формат	практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота.
Специфічні результати навчання і форми їх контролю	У результаті навчання студент повинен знати: – про роль латинської мови у формуванні медико-ветеринарної термінології; – основи латинської граматики, що стосуються тем розділів; – базову фахову лексику; – грецькі дублети іменників та прикметників; – принципи утворення термінів на базі греко-латинських елементів. Вміти: – використовувати нормативну вимову латинської мови; – використовувати норми правопису латинських слів; – користуватися граматично правильними мовними моделями; - способи утворення латинських анатомічних та клінічних термінів. Опанування латинської мови дозволить безперешкодно продовжувати навчання у ЗВО і вести наукову діяльність у галузі ветеринарії.
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 44 годин практичних занять; поточний контроль (2 розділи); підсумковий контроль – диференційний залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом, вільне зарахування

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	Програмні результати навчання	ПРН1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини. ПРН2. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних та підприємницьких стратегій.
--------------------	--	--------------------------------------	---

Розділ 1. Фонетична система латинської мови

Самостійна робота

ПЗ 1	Тема 1. Вступ до предмета. Історія виникнення та розвитку латинської мови. Роль латинської мови у формуванні національних європейських мов. Внесок класичних мов у формування міжнародної наукової термінології.	Самостійна робота	1. Написання доповіді за темами: «Латинська мова – одна з найдавніших індоєвропейських мов». «Основні періоди історії латинської мови». «Римські філософи, вчені, літератори» «Внесок видатних вчених біологів у розвиток біологічної номенклатури» «Роль латинської мови у формуванні інтернаціональної агробіологічної номенклатури».
ПЗ 2	Тема 2. Латинський алфавіт. Класифікація звуків. Вимова голосних, дифтонгів, приголосних, буквосполучень		
ПЗ 3	Тема 3. Наголос. Основи складоподілу. Довгі та короткі склади. Умови позиційної довготи/короткості голосних у другому складі від кінця слова. Правила наголошення		
ПЗ 4	Тема 4. Поняття «Термін». Структура анатомічного терміна. Структура анатомічного терміна. Однокомпонентні і багатокомпонентні анатомічні терміни. Моделі творення анатомічних термінів. Латинські та грецькі початкові терміноелементи (префікси).		2. Знати структуру анатомічного терміна. Навчитися будувати і перекладати анатомічні однокомпонентні і багатокомпонентні терміни. Вивчити значення латинських та грецьких початкових терміноелементів (префікси). Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу.
ПЗ 5	Тема 5. Частини мови. Іменник. Граматичні категорії іменника. Загальні відомості про частини мови. Змінні і незмінні частини мови. Граматичні категорії іменників: рід, відмінок, число. Способи визначення роду латинських іменників. Словникова форма іменників. Основа іменників. Відміни іменників.		3. Загальні відомості про частини мови. Змінні і незмінні частини мови. Граматичні категорії іменників: рід, відмінок, число. Способи визначення роду латинських іменників. Словникова форма іменників. Практична основа іменників. Відміни іменників. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу.
ПЗ 6	Тема 6. І відміна іменників. І відміна іменників: основна ознака, відмінкові закінчення, винятки з правила про рід. Найуживаніші суфікси та кінцеві терміноелементи іменників І відміни. Іменники І відміни у ветеринарній термінології. Грецькі корені-дублети іменників І відміни. Поняття «Клінічний термін». Утворення клінічних термінів та їх структура.		4. І відміна іменників: основна ознака, відмінкові закінчення, винятки з правила про рід. Найуживаніші суфікси та кінцеві терміноелементи іменників І відміни. Грецькі корені-дублети іменників І відміни. Навчитися утворювати клінічні терміни та знати їх структуру. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу
ПЗ 7	Тема 7. II відміна іменників. II відміна іменників: основна ознака, відмінкові закінчення, винятки з		5. II відміна іменників: основна ознака, відмінкові закінчення, винятки з правила про рід. Особливості

	правила про рід. Особливості відмінювання іменників чоловічого і середнього родів. Суфікси та кінцеві терміоеlementи іменників II відміни. Іменники II відміни у ветеринарній термінології. Грецькі дублети II відміни		відмінювання іменників чоловічого і середнього родів. Суфікси та кінцеві терміоеlementи іменників II відміни. Грецькі корені-дублети іменників II відміни. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу.
ПЗ 8	Тема 8. Прикметник. Прикметник. Граматичні категорії прикметників. Прикметники I-II відмін. Узгодження прикметників I-II відмін з іменниками. Відмінювання атрибутивних словосполучень. Найуживаніші суфікси прикметників I-II відмін		6. Прикметник. Граматичні категорії прикметників. Прикметники I-II відмін. Узгодження прикметників I-II відмін з іменниками. Відмінювання атрибутивних словосполучень. Найуживаніші суфікси прикметників I-II відмін. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу.
ПЗ 9	Тема 9. IV і V відміна іменників. IV відміна іменників: відмінкові закінчення, винятки з правила про рід, особливості відмінювання. V відміна іменників: відмінкові закінчення, особливості відмінювання. Іменники IV та V відмін у ветеринарній термінології. Узгодження прикметників з іменниками IV та V відмін. Відмінювання атрибутивних словосполучень. Грецькі корені-дублети іменників IV відміни.		7. IV відміна іменників: відмінкові закінчення, винятки з правила про рід, особливості відмінювання. V відміна іменників: відмінкові закінчення, особливості відмінювання. Узгодження прикметників з іменниками IV та V відмін. Відмінювання атрибутивних словосполучень. Грецькі корені-дублети іменників IV відміни. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу.
ПЗ 10	Тема 10. Прикметники I групи. Граматичні категорії прикметників. Принципи узгодження прикметників I групи з іменниками I, II, IV та V відмін. Грецькі корені-дублети прикметників I групи. Прикметники I групи в анатомічній та клінічній термінології.		8. Граматичні категорії прикметників. Принципи узгодження прикметників I групи з іменниками I, II, IV та V відмін. Грецькі корені-дублети прикметників I групи. Прикметники I групи в анатомічній та клінічній термінології. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу.
ПЗ 11	Тема 11. Прикметники III відміни. Типи прикметників III відміни. Поділ прикметників III відміни на підгрупи. Узгодження прикметників III відміни з іменниками. Відмінювання атрибутивних словосполучень. Греко-латинські дублети прикметників. Прикметники III відміни в анатомічній та клінічній термінології.		9. Типи прикметників III відміни. Поділ прикметників III відміни на підгрупи. Узгодження прикметників III відміни з іменниками. Відмінювання атрибутивних словосполучень. Греко-латинські дублети прикметників. Прикметники III відміни в анатомічній та клінічній термінології. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу
Розділ 2. Категорія іменника і прикметника. Термінотворення			
ПЗ 12	Тема 12. III відміна іменників. III відміна		10. III відміна іменників. Рівноскладові і нерівноскладові

	іменників. Рівноскладові і нерівноскладові іменники. Типи відмінювання іменників III відміни: приголосний, голосний, мішаний. Рід іменників III відміни. Винятки з правила про рід. Відмінювання іменників III відміни. Іменники III відміни в анатомічній та клінічній термінології.	Самостійна робота	іменники. Типи відмінювання іменників III відміни: приголосний, голосний, мішаний. Рід іменників III відміни. Винятки з правила про рід. Відмінювання іменників III відміни. Іменники III відміни в анатомічній та клінічній термінології. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу. Структура клінічних термінів. Грецькі терміноелементи (суфікси). Утворення клінічних термінів на позначення запальних і незапальних процесів, хвороб, хворобливих станів, симптомів. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу.
ПЗ 13	Тема 13. Клінічна термінологія. Структура клінічних термінів. Грецькі терміноелементи (суфікси). Утворення клінічних термінів на позначення запальних і незапальних процесів, хвороб, хворобливих станів, симптомів.		
ПЗ 14	Тема 14. Назва м'язів в залежності від їх функцій. Суфікси -or, -tor, -sor, -xor. Відображення функції м'язів в залежності від їх назви. Будова м'язів в залежності від їх функцій. Переклад на рідну мову, відмінювання		
ПЗ 15	Тема 15. Ступені порівняння прикметників. Утворення вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників на -er та -ilis. Ступенів порівняння прикметників, утворені від різних основ. Неповні ступенів порівняння прикметників. Відмінювання вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників. Узгодження вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників з іменниками всіх відмін. Ступені порівняння прикметників у термінах і рецептах		11. Утворення вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників на -er та -ilis . Ступенів порівняння прикметників, утворені від різних основ. Неповні ступенів порівняння прикметників. Відмінювання вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників. Узгодження вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників з іменниками всіх відмін. Ступені порівняння прикметників у термінах і рецептах. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу.
ПЗ 16	Тема 16. Загальні відомості про дієслово. Граматичні категорії дієслів: час, спосіб, стан, особа, число. Поділ дієслів на дієвідміни. Основні форми дієслова. Дієслівні основи. Наказовий спосіб дієслів теперішнього часу. Дієслово-зв'язка <i>sum, fui, -, esse (бути)</i> . Порядок слів у реченні.		

ПЗ 17	Тема 17. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів. Утворення теперішнього часу дійсного способу активного і пасивного станів. Відмінювання дієслів у теперішньому часі дійсного способу активного і пасивного станів. Синтаксис пасивної конструкції. Загальні відомості про сполучник і прийменник. Сполучники і прийменники у ветеринарній термінології. Gaudeamus. Студентський гімн «Gaudeamus». Історія виникнення. Переклади на рідну мову.		12. Граматичні категорії дієслів: час, спосіб, стан, особа, число. Поділ дієслів на дієвідміни. Основні форми дієслова. Дієслівні основи. Наказовий спосіб дієслів теперішнього часу. Дієслово-зв'язка <i>sum, fui, -, esse (бути)</i>. Порядок слів у реченні. Студентський гімн «Gaudeamus». Переклади на рідну мову. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу.
ПЗ 18	Тема 18. Дієприкметники теперішнього часу активного стану. Вживання дієприкметників теперішнього часу в анатомічній, клінічній та фармацевтичній термінології. Відмінювання дієприкметників. Узгодження з іменниками.		
ПЗ 19	Тема 19. Дієприкметники минулого часу пасивного стану. Вживання дієприкметників минулого часу в анатомічній, клінічній та фармацевтичній термінології. Відмінювання дієприкметників. Узгодження з іменниками		13. Загальне поняття про рецепт. Структура рецепта. Види рецептів: прості та складні, дозовані та недозовані, офіцинальні, магістральні, розгорнуті та скорочені. Складові рецепта. Латинська частина рецепта. Основні рецептурні скорочення латинською мовою. Модель рецептурного рядка. Правила оформлення латинської частини рецепта. Додаткові надписи на рецептах. Загальне поняття про лікарські форми. Тверді, рідкі, м'які лікарські форми Особливості виписування препаратів. Виконати вправи на закріплення термінологічного і граматичного матеріалу.
ПЗ 20	Тема 20. Структура рецепта. Загальне поняття про рецепт. Структура рецепта. Види рецептів: прості та складні, дозовані та недозовані, офіцинальні, магістральні, розгорнуті та скорочені. Складові рецепта. Латинська частина рецепта. Основні рецептурні скорочення латинською мовою. Модель рецептурного рядка. Правила оформлення латинської частини рецепта. Додаткові надписи на рецептах. Лікарські форми. Загальне поняття про лікарські форми. Тверді, рідкі, м'які лікарські форми Особливості виписування препаратів.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Гриценко Н. С, Гриценко Т.Б., Вакулик І.І., Балалаєва О.В. *Lingua latina veterinaria* : навчальний посібник / Н.С.Гриценко, Т.Б.Гриценко, І.І. Вакулик, О.В.Балалаєва. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 544 с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології : підручник / Л.Ю. Смольська., О.Г. Кісельова, О.Р. Власенко та ін. – К.: ВСВ «Медицина», 2012. – 360 с.
3. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник / В.Д. Литвинов. – К.: Українські пропілеї, 1998. – 712 с.
4. Семілетко В. І., Столбецька С. Б. Латинська мова : підручник / В.І.Семілетко, С.Б.Столбецька . – Біла Церква, БДАУ, 2002 – 160 с.
5. Латинсько-англійський словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.online-latin-dictionary.com>

Додаткова література

1. *Ad usum cotidianum*. Латинські прислів'я з історико-філологічним коментарем: навч.-метод. Посібник / Укл. Г.М. Загайська. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 24 с.
2. *Grammatica Latina* : Теор. частина : навч. посібник. / Укл. Г.М. Загайська. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 60 с.
3. *Exercitia Latina*: навч.-метод. посібник. Практична частина / Укл. Г.М. Загайська. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 32 с.
4. Кислюк О.І. Курс латинської мови / О.І.Кислюк. – К.: Вид. дім „КМ Академія”, 2002. – 144 с.

1. Кібенко Л. М. Методичні вказівки з латинської мови: Греко – латинсько - українські еквіваленти. Х.: РВВ, ХДЗВА 2020.-15с
2. Кібенко Л. М. Методичні вказівки з латинської мови: Українсько - греко –латинські еквіваленти. Х.: РВВ, ХДЗВА 2020. -15с
3. Кібенко Л. М. Методичні вказівки з латинської мови: Дієслово. Загальні відомості. Х.: РВВ, ХДЗВА, 2020. - 12 с
4. Кібенко Л. М. Методичні вказівки з латинської мови: Рецепт. Загальні відомості. Х, РВВ, ХДЗВА, 2021. – 20с.
5. Кібенко Л.М. Методичні вказівки до контрольних заходів з граматики латинської мови для студентів І курсу ФВМ. Х., РВВ, ХДЗВА, 2021–36 с.
6. Кібенко Л.М. Методичні вказівки з латинської мови: Найуживаніші латино – грецькі дублети іменників та кінцеві терміноелементи. Х., РВВ, ХДЗВА, 2021. – 32с.
7. Кібенко Л.М. Навчальний посібник з латинської мови *Lingua Latina veterinaria* для студентів І курсу ФВМ. Х., РВВ, ХДЗВА, 2021. – 132с.
8. Кібенко Л.М., Дегтярьова К.О., Єлісеєнко А.П., Герман Л.В. Латинсько-українсько-англійський словник ветеринарно-медичних термінів: навч.-метод. посіб. для здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності «Ветеринарна медицина» та іноземних студентів, Х.: РВВ, ДБТУ 2023.- 117 с.
9. Кібенко Л.М. «Латинська мова (Ветеринарна термінологія): методичні вказівки до проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної форми навчання зі спеціальності 211 - «Ветеринарна медицина»/ ДБТУ. – Харків: 2025. –106 с.
10. Кібенко Л.М. Методичні вказівки щодо вивчення анатомічної, клінічної та фармацевтичної термінології другого (магістерського) рівня денної форми навчання зі спеціальності 211 - «Ветеринарна медицина»/ ДБТУ. – Харків: 2025. –43 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ			
СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання (диференційований залік, іспит)	100 бальна ECTS (стандартна)	до 40	40 % - підсумкове тестування
		до 60	60 % - поточна робота студента протягом семестру
Оцінювання розділу	100 бальна сумарна	до 30	відповіді на тестові питання
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи
		до 40	активність студента на заняттях (усні відповіді)
НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ			
Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.			